

міст по-різному. Цілком очевидно, що основна спрямованість міської політики визначається необхідністю узгодження «загальнонаціональних» і «міських» цілей і інтересів. Тому будь-яка сфера політичного, соціального, економічного, культурного розвитку суспільства і все суспільство в цілому мають враховувати можливості й готовність різних міських співтовариств у різних регіонах країни прийняти ті або інші рішення, погодити їх з уявленнями про майбутнє, з тією стадією, на якій вони перебувають [2].

Величезне значення, на нашу думку, для формування цілей того або іншого міста мають нижні рівні розвитку міського середовища. Ідеться про квартали, райони, міські округи та ін. Саме тут у ході повсякденного життя на перетині потреб і переваг різних соціальних груп формується рівнодіюча їх уявлень про те, що потрібне цій частині міста. Ці окремі місцеві рівнодіючі, взаємодіючі одна з одною в масштабі міста в цілому, утворюють загальноміський вектор, напрям руху цього міського співтовариства. Саме місцеві рівнодіючі і є базою для розуміння процесів, що відбуваються в реальному міському середовищі, саме вони дають підстави для діагностики, а потім і подолання місцевих напружень і конфліктів, включаючи при цьому механізми іміджевого підходу в управлінні містом. Природно, що чим різноманітніше міське середовище, тим різноманітніші і суперечливіші пріоритети розвитку різних районів міста, тим складніше знаходити рівнодіючі цього розвитку.

На нашу думку, характер взаємодії між районами, ставлення жителів різних типів районів до свого міського оточення, їх уявлення про майбутнє міста, його пріоритети багато що можуть сказати про справжній імідж території. У цьому масиві оцінок людьми свого міського оточення, їх переваги, у виборі району проживання і роботи, у тих зв'язках, які городяни встановлюють з друзями і знайомими, у відвідинах об'єктів побуту, культури й дозвілля, характері освоєння міського простору, у мотивації до реформ, бізнесу, тобто в тому, що можна назвати пріоритетами городян, якраз і закладені орієнтири до створення іміджу міста для населення. І драма якраз у тому, що ці орієнтири майже не аналізуються, не вивчаються.

Реалії сьогодення такі, що сфера суспільної свідомості потребує різкого повороту в бік міста. Усвідомлення себе як члена не тільки трудового колективу, але й міського співтовариства, відчуття своєї причетності до його долі, розуміння своєї відповідальності за дії не тільки співгромадян, але й земляків, є найважливішими складовими частинами міської свідомості. Але поки таку свідомість ще широко не розвинено. Очевидно, що дуже багато у формуванні громадської думки залежить від спрямованості розвитку науки про місто. Традиційний підхід, що використовується в містобудівному знанні, не відповідає сучасним вимогам. Підпорядкованість проектно-нормативним цілям блокує прийняття міста як процесу, не дає можливості побачити і розкрити природу урбанізації, її закономірності й механізми, реальну картину міського життя. У результаті ми не маємо справжнього іміджу міста, не мають його і ті, чий інтерес він покликаний відображати.

Список використаних джерел

1. **Иванова Т. В.** Социально-психологические проблемы городской ментальности : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.05 / Иванова Т. В. – Ярославль, 2004. – 40 с.
2. **Коган Л. Б.** Города и политика: российские уроки / Л. Б. Коган. – Обнинск: Ин-т муницип. упр., 2003. – 263 с.
3. **Тулисов Е. С.** Городское сообщество в условиях формирования мегаполиса: проблема сохранения единства : науч. работы / Е. С. Тулисов. – Режим доступа : www.ekburg.ru/tulISOV/strst.htm.
4. **Черноушек М.** Психология жизненной среды / М. Черноушек ; пер. с чеш. И. М. Попа. – М. : Мысль, 1989. – 287 с.

Надійшла до редколегії 07.05.12

УДК 352:711.4

Людмила ПОЛЬСЬКА

Національна академія державного управління
при Президентові України

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РОЗРОБКИ СИСТЕМИ ІНДИКАТОРІВ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ МІСТА

Розглядається європейський досвід застосування систем індикаторів для оцінювання якості управління соціально-економічним розвитком міста. Наводяться теоретичні та методологічні основи побудови системи індикаторів оцінювання якості управління містом в Європейських країнах, що дасть можливість проаналізувати, розробити і запровадити таку систему в українських містах.

Ключові слова: сталий розвиток міста, управління містом, індикатори соціально-економічного розвитку, якість життя.

Людмила Польская. Европейский опыт разработки системы индикаторов оценивания качества управления социально-экономическим развитием города

Рассматривается европейский опыт применения системы индикаторов для оценки качества управления социально-экономическим развитием города. Приводятся теоретические и методологические основы построения системы индикаторов для оценки качества управления городами в Европейских странах, что даст возможность проанализировать, разработать и внедрить такую систему в украинских городах.

Ключевые слова: устойчивое развитие города, управление городом, индикаторы социально-экономического развития, качество жизни.

Ludmila Polskaya. European experience of elaboration of the evaluation indicators system for quality management of socio-economic development of the city

The European experience of system of indicators for evaluating the quality of social and economic development of a city is considered. The theoretical and methodological

© Польська Л. О., 2012

foundation of the system of indicators for evaluating the quality of city management in European countries is represented, that will help our city to analyze, develop and implement this system in Ukrainian cities.

Key words: sustainable development of a city, city management, indicators of social and economic development, quality of life.

В умовах, коли Україна прагне не лише територіального розташування в Європі, а й підвищення і якості життя громадян країни до рівня розвинених країн, все більшого значення набуває необхідність запровадження новітніх методів управління, стандартизації й оцінювання якості управління, які використовуються в європейських країнах. Без таких чинників неможливо досягти якісного рівня життя населення в країні, прозорості прийняття адміністративних рішень, демократизації адміністративного управління й розвитку професійного адміністративного менеджменту. Тому досвід щодо методів та якості управління саме в європейських країнах для нас має надзвичайно велике значення.

Проблемою розробки та формування системи індикаторів соціально-економічного розвитку в даний час займаються різні незалежні аналітичні центри та дослідники: В. Ярошук, О. Вильчінська, П. Ореховський, Г. Ветров, Д. Візгалов, А. Шанін, Н. Шевирова, І. Ансофф, М. Володькіна, І. Круш, О. Лясовська, Г. Леховський, Є. Самохвалова, І. Федів та ін. Досить повно дана проблематика висвітлена в роботах таких зарубіжних дослідників, як: В. Кон, Б. Ліу, Д. Х. Ратгерс, Д. Ж. Стюарт, М. Д. Флекс, Т. Геблер, Д. Осборн, Х. Харглі, Д. Хоулі та ін. Досить вагомий вклад у формування системи міських індикаторів вносять такі всесвітні організації, такі як: Організація Об'єднаних Націй, Всесвітній Банк Розвитку, Організація країн економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), Європейська комісія, Науковий Комітет з проблем навколишнього середовища та ін. Питаннями формування системи індикаторів досить плідно займаються такі організації, як: Фонд «Євразія», МЦСЕІ «Леонтевський центр», Фонд «Інститут економіки міста».

Метою даної статті є аналіз досвіду застосування системи індикаторів оцінювання якості управління соціально-економічним розвитком міст в Європейських країнах.

Формування набору індикаторів і їх запровадження в практику управління досить широко використовується в країнах Західної Європи, в яких досить добре розвинута система статистики, існує достатньо повна інформаційна база, ведеться статистика зайнятості, детально висвітлені соціальні та екологічні аспекти якості життя. Тому в цих країнах існує тенденція щодо розвитку міських територій як конкурентоспроможного продукту, який має свої певні переваги та недоліки, висвітлені в системі індикаторів, і здатність розумного управління «перевагами» дасть можливість мінімізувати ті недоліки, які існують, і перетворити будь-яку міську територію в місто-мрію. Потрібно лише правильно визначити стратегічний напрям розвитку свого міста, використовуючи наявні ресурси та переваги.

Проблему розробки систем соціально-економічних індикаторів почали інтенсивно вивчати в науковій літературі ще в 60-70-ті рр. ХХ ст. У кінці 1940-х рр. головною метою розвитку суспільства був економічний розвиток та зростання матеріального благополуччя, звідси основними індикаторами були індикатори, які оцінювали лише вартісні показники. В 1960-ті рр. ставиться питання про заміну вартісних індикаторів на нову систему індикаторів, яка орієнтується на оцінку не тільки грошової інформації [1]. З початку 1970-х рр. головна увага переноситься на оцінку державного соціального прогнозування, на розробку комплексу соціально-економічних індикаторів [3]. Однак розроблені організацією Європейської співпраці в 1978 р. соціально-економічні індикатори не були запроваджені в практику міського управління.

Перша система індикаторів оцінки якості життя міського населення, в рамках ОЕСР, була створена в 1973 р. Вона включала 8 блоків кожен по 24 показники: здоров'я, індивідуальний розвиток, зайнятість населення та якість умов праці, дозвілля, доступність товарів та послуг, фізичне середовище, особиста безпека та правоохоронні органи, соціальні можливості та соціальна активність. У подальшому дана система індикаторів була модернізована та затверджена ОЕСР в 1980 р.

У кінці 80–90-х рр. ХХ ст. виникла потреба модернізації та вдосконалення системи індикаторів соціально-економічного розвитку. У відповідь на той факт, що 1988 р. був проголошений Міжнародним роком забезпечення житлом та боротьби із безробіттям, в 1991 р. організацією ООН Хабітат була прийнята Глобальна стратегія розвитку житлової сфери до 2000 р., тому інтенсивне впровадження методів стратегічного планування сприяло більш глибокому науковому дослідженню у сфері розробки системи житлових індикаторів.

Наступним етапом в розвитку системи індикаторів став один із наймасштабніших проектів – міжнародний проект з розробки, збору та аналізу міських індикаторів програми ООН Хабітат, який урахував весь спектр проблем міста (соціальну сферу, економіку, екологію і т.д.). В 1992 р. в Ріо-де-Жанейро на Конференції ООН з навколишнього середовища та розвитку були прийняті два важливих документи: «Декларацію з навколишнього середовища та розвитку» та «Порядок денний на ХХІ століття» [7]. Проголошені на цій конференції ідеї стали посібником на наступні роки для наступних конференцій, найбільше значення з яких мали: Глобальний форум-94 з проблем сталого розвитку поселень (Манчестер, 1994 р.) і Конференція Хабітат-ІІ.

Друга Конференція ООН з поселень людини (Хабітат- ІІ) відбулась в 1996 р. в Стамбулі. На конференції були надані дані та інформація з 237 міст світу, що стало першою репрезентативною спробою розробки міських індикаторів у глобальному масштабі.

За висновками матеріалів конференції був розроблений єдиний комплекс програмних заходів із двадцяти ключових напрямів міського розвитку, де надавалися 23 кількісних та 9 якісних базових індикаторів. Найповнішим є набір показників із 129 індикаторів, які постійно

редагуються та доповнюються. Усі індикатори згруповано в такі блоки: соціально-економічний розвиток; інфраструктура; транспорт; житловий сектор; стан навколишнього середовища; органи місцевого самоврядування.

За програмою міських індикаторів працює більш як 100 країн світу, адже вона має універсальний характер та включає широкий спектр оціночних показників, які дають змогу відслідковувати тенденції міського розвитку. Як уже згадувалось, мінімальна кількість показників нараховує приблизно 40 ключових індикаторів розвитку міст і безмежну кількість розширених, так званих уточнюючих індикаторів, які узагальнено у створені блоки та модулі.

В Європі в 1990-х рр. була створена Європейська мережа з дослідження розвитку міст, в рамках якої було реалізовано декілька масштабних проектів. В 1996 р. Європейська комісія почала реалізовувати комплексну програму зі створення системи моніторингу міського розвитку в країнах Європейського Союзу.

В 1990 р. в п'яти країнах північної Європи почав роботу проект NORDSTART. В учасників проекту була досить велика кількість розбіжностей щодо питань, пов'язаних із збором, обробкою та розрахунками індикаторів. Тому були прийняті загальні правила вимірювання індикаторів. Для можливості міжнародних зіставлень всі індикатори розділено на три групи (А, В, С). Індикатори класу «А» просто розраховуються і легко порівнюються (чисельність населення, кількість лікарень, койко-місць і т.д.), класу «В» потребують попереднього аналізу методики розрахунку та коригування (статистика складу безробіття, якість навколишнього середовища і т.д.). Індикатори класу «С» розраховуються в кожній країні за спеціальною методикою і потребують глибокого порівняльного аналізу між містами різних країн (рівень бідності, соціальні виплати, характеристика доходів населення і т.д.). Колегіально, залежно від класу індикаторів, приймається рішення про те, яку методику застосувати в розрахунках. З розвитком інформаційних технологій збір та обробка первинної статистичної інформації значно спростились, що сприяло якісному розвитку системи індикаторів.

У 1997 р. у Фінляндії було започатковано та запроваджено в дію проект з розробки міських індикаторів. Мета даного проекту – запровадження системи індикаторів оцінювання соціально-економічного розвитку міст. Статистична інформація, яку було зібрано в 21 місті Фінляндії, послугувала основою для другого етапу проекту, в якому взяли участь 35 міських областей і 39 міст. Фінським урядом була запропонована система індикаторів із 12 ключових напрямів: демографічна ситуація; житло; регіональна та міська економіка; ринок праці; транспорт та зв'язок; освіта; соціальне забезпечення та послуги охорони здоров'я; культура та дозвілля; муніципальні фінанси; будівництво; навколишнє середовище; громадська активність. Ця система індикаторів отримала своє поширення одразу на трьох рівнях (загальнодержавному, регіональному та муніципальному) для 85 муніципальних одиниць. За результатами проекту у Фінляндії опубліковано методичні рекомендації, де науковців та дослідників аналізували соціально-економічний

розвиток територій, надали статистику у вигляді таблиць та графіків.

Певний інтерес для дослідження також викликають деякі нові індикатори, опубліковані в розробці «Фокус на сталий розвиток. Ключові індикатори для Скандинавії – 2006» [4], яку здійснено під керівництвом Скандинавської Ради міністрів. Це такі індикатори: кількість загиблих у результаті дорожньо-транспортних пригод; кількість людей із зайвою вагою; температурні тенденції; право громадського доступу до природи та ін.

У 1997 р. стартував масштабний проект «Міський аудит», метою якого було за допомогою простих показників оцінити якість життя в містах Європейського Союзу. Водночас європейське статистичне агентство Евростат починає займатися збором та обробкою статистичної інформації в містах та міських агломераціях Європи. Зібрані дані використовуються під час розрахунків індикаторів «Міського аудиту». Індикатори цього проекту відрізняються від проекту ООН Хабігат, вони згруповані так: соціальні аспекти (10 розділів); політична активність громадян; освіта (2 розділи); міське середовище (7 розділів); культура та дозвілля. Блоки розділені на тематичні розділи, за якими і приводяться відповідні індикатори. [2].

Зібрана інформація дозволила виробити 500 індикаторів. Першочерговий експериментальний етап проекту вперше продемонстрував можливість отримання інформації для широкого діапазону індикаторів для муніципальних утворень. У вересні 2000 р. результати пілотного проекту «Міський аудит» були наведені на симпозіумі в Парижі, де були присутні 58 мерів міст, які брали участь у проекті, а також зацікавлена громадськість. За результатами конференції визнано, що міський аудит досить корисний та ефективний інструмент для прийняття рішень на різноманітних рівнях влади.

Досвід застосування індикаторів сталого розвитку на прикладі берлінського району Трептов-Кепенік та невеликого містечка Хоккенхайм (Земля Баден-Вюртемберг) з населенням більше ніж 20 тис. осіб проілюстрував успішне запровадження та застосування індикаторів в цих населених пунктах. Із 2006 р. в Німеччині Федеральним статистичним офісом було видано брошуру «Сталий розвиток Німеччини. Звіт за індикаторами» [6]. Цей звіт є одним із етапів реалізації прийнятої у 2002 р. стратегії сталого розвитку країни, яку було опубліковано під назвою «Перспективи для Німеччини». У звіті 21 індикатор згруповано в чотири тематичні розділи: рівність між поколіннями, якість життя, соціальна єдність, міжнародна співпраця, в які включено від двох до дев'яти проблемних блоків з відповідними індикаторами.

Німецька система індикаторів є інструментом управління у вирішенні головної проблеми країни – старіння населення, що призводить до кризи існуючої системи забезпечення пенсійних фондів і потребує фундаментальних реформ від діючих політичних сил. Тому такий підхід дозволяє комплексно оцінити соціально-економічну ситуацію і уникнути однобічності та зацикленості на одній сфері. Для кожного індикатора у

звіті наводиться роз'яснення, наведені графіки та діаграми. Більшість індикаторів можуть застосовуватись і на місцевому рівні.

Схожа система індикаторів запропонована шведськими вченими. Вони пропонують вирішувати проблеми, які виникають, комплексно, не розділяючи на блоки, що, на їх думку, дозволить урахувати всі наявні фактори. Запропонована структура системи індикаторів включає такі блоки: ефективність, внесок і рівність, можливості адаптації, цінності і ресурси для майбутніх поколінь. Незважаючи на комплексний підхід до проблеми, у розділах включені індикатори, які характеризують явище в різних аспектах: соціальному, економічному та екологічному.

Система індикаторів блоку *ефективності* фокусується на використанні ресурсів і включає такі індикатори: використання енергії на одиницю ВВП; продуктивність праці; показники обсягу та використання відходів; стан здоров'я населення і витрати на сферу охорони здоров'я; відсоток дітей, які навчаються в середніх школах, але за рівнем свого освітнього рівня не можуть продовжувати навчання в старших класах. Індикатори *внеску і рівності* включають: вікову структуру населення; регіональний розподіл ВВП; вантажний та пасажирський транспорт; доходи домашніх господарств (за групами населення з різним рівнем доходу); відношення зарплати жінок до зарплати чоловіків; участь у виборах; доля населення, яке зазнає насилля або відчуває загрозу своєму життю; кількість підприємств, сертифікованих за системою екологічного менеджменту і аудиту або ISO 14000, сертифіковані екошколи, території із сертифікованим лісовим господарством; придбання населенням продуктів та послуг з екологічним маркуванням.

До групи індикаторів *можливості адаптації* входять такі: структура первинного енергозабезпечення; доля інвестицій в обсязі ВВП; кількість нових підприємств, і тих, що збанкрутіли; рівень освіти; витрати на дослідження і розвиток в обсязі ВВП; зайнятість (у порівнянні між жінками та чоловіками); органічне землекористування.

Індикатори *цінностей і ресурсів для майбутніх поколінь* такі: загальний національний борг, включаючи борг центрального уряду, у відсотках від ВВП; доля ВВП на охорону здоров'я, освіти, благоустрій та соціальний захист; пряме матеріальне споживання; емісія хімічних речовин, шкідливих для здоров'я людини та навколишнього середовища; захворюваність школярів алергічною астмою; природні заповідні території, які охороняються; вилов балтійського оселедця; кількість видів флори та фауни, які зникли або під загрозою зникнення; емісія вуглекислого газу.

У 2006 р. у Швеції було опубліковано урядовий документ «Стратегічні виклики – подальша розробка Стратегії сталого розвитку Швеції». Із запропонованих 87 індикаторів 12 отримали статус основних. Вони згруповані в шість розділів:

- 1) здоров'я: очікувана тривалість життя, насилля тощо;
- 2) моделі сталого споживання, використання та виробництва: енергоспоживання, інвестиції;

3) економічний розвиток: рівень зайнятості, національний борг, економічне зростання;

4) соціальна єдність: ризик бідності, співвідношення населення працездатного та непрацездатного віку;

5) навколишнє середовище та клімат: парникові гази, небезпечні речовини;

6) глобальний розвиток: розвиток міжнародного співробітництва [5].

Особливістю шведської системи є те, що фіксуються різноманітні тенденції процесів, що дозволяє значно скоротити час збору статистичних даних та проінформувати населення про соціально-економічні процеси, які відбуваються на території. Шведська система індикаторів більше орієнтована на здоровий спосіб життя. Так, у групу індикаторів «Здоров'я» включені: рівень куріння, вживання алкоголю, залучення населення до фізичної культури та спорту тощо. Цікавим у цій системі є блок «Екологічного напрямку»: «зелені» автомобілі; радіаційні відходи; «зелене» споживання товарів та послуг; доля зайнятих в екологічних компаніях та організаціях. До показників «Економічного розвитку» віднесено людський капітал, який розраховується як відсоток населення віком від 20 до 74 років, які мають середню освіту, продовжують навчання паралельно із роботою; бізнес-клімат (кількість зайнятих у малих та середніх підприємствах; кількість новостворених підприємств.). У групі індикаторів «Соціальна єдність» включені індикатори рівня довіри засобом масової інформації, рівня забезпечення безпеки в школах, самотності, культурного розвитку, інформатизації та соціальних мереж. Індикатори «Навколишнє середовище та клімат» включають вимірювання рівня радону, використання екологічних зборів, близькість до природи та ін.

Аналізуючи досвід Швеції можна зробити висновок, що система індикаторів не є догмою, вона постійно змінюється та корегується залежно від наявних факторів у навколишньому середовищі. Має місце постійний пошук підходів та методів, які відображають нові тенденції, глибинні взаємозв'язки, які впливають на результативність розвитку. Цей підхід, на наш погляд, може успішно використовуватись не лише на загальнодержавному рівні, а й на регіональному і муніципальному рівнях.

Серед зарубіжного досвіду розробки системи індикативного планування на місцевому рівні досить великий інтерес викликає система, розроблена Департаментом транспорту місцевого самоуправління та регіонального розвитку Великобританії (DTLR.). На відміну від інших систем індикаторів ця система оцінює не тільки ситуацію, що виникла в місті, але й ефективність діяльності органів місцевого самоуправління. Особливістю й відмінністю від систем інших зарубіжних країн є використання цільових нормативів досягнення суспільно необхідної якості муніципальних послуг, які надаються урядом і місцевою владою. DTLR включає три основних типи індикаторів: 1) індикатори стану; 2) індикатори – цільові орієнтири; 3) індикатори результативності (дослідження щодо задоволеності населення якістю наданих послуг і діяльністю місцевої влади.).

Індикатори стану використовуються для кожного виду суспільної послуги. Наприклад, у секторі житлово-комунальних послуг приводиться перелік із 34 показників, кожний із яких повинен відображати рівень досягнення чітко визначених цілей у результаті житлово-комунальної політики місцевої влади. Індикатори – цільові орієнтири встановлюють нормативи якості надання суспільних послуг на визначену перспективу. Частина цих нормативів визначається центральним урядом, а частина – рішенням самої місцевої влади. До цільових індикаторів належать: «зниження кількості автомобільних крадіжок на 30 % до 2004 р.», «збільшення до 2004 р. обсягу переробки твердих відходів домогосподарств міста на вторинну сировину до 17 %», «до 2008 р. 60 % нового житла повинно бути побудовано на раніше забудованих територіях шляхом модернізації та перебудови житлового фонду» та інші [2]. Британська система DTLR реалізується в країнах Заходу (Фінляндії, Швеції та ін.).

Таким чином, зарубіжний досвід свідчить про успішне запровадження політики сталого розвитку в розвинених країнах, значна увага яких приділяється розробці системи індикаторів соціально-економічного розвитку для формування основи для прийняття рішень на всіх рівнях і тим самим сприяє комплексному розвитку країни. Отже, розробка і прийняття стратегічних документів, впровадження системи індикаторів сталого розвитку, їх правове та інституціональне закріплення, а також реалізація і координація діяльності в цьому напрямі повинні стати важливими складовими національної стратегії розвитку і політики сталого планування для нашої країни.

Список використаних джерел

1. **Жукова И. В.** Індикаторы социального развития как инструмент социального программирования: зарубежный опыт / И. В. Жукова // Социология. – 1994. – № 3, 4.
2. **Индикаторы** социально-экономического развития муниципальных образований / Ветров Г. Ю., Визгалов Д. В., Шанин А. А., Шевырова Н. И. – 2-е изд., доп. – М. : Фонд «Ин-т экономики города», 2002. – 134 с.
3. **Flax M. J.** A Study in Comparative Urban Indicators: Conditions in Eighteen Large Metropolitan Areas / M. J. Flax. – Washington : Urban Institute, 1972.
4. **Focus** on Sustainable Development. Nordic Key Indicators. Nordic Council of Ministers. – Copenhagen, 2006. – Access mode : [www.svs.is/asi/Report%20Chapters/Report%20Final%](http://www.svs.is/asi/Report%20Chapters/Report%20Final%20)
5. **Strategic** Challenges. A Further Elaboration of the Swedish Strategy for Sustainable Development. Ministry of Sustainable Development. – Sweden, 2006. – P. 86 – 90.
6. **Sustainable** Development in Germany. Indicator Report 2006. Federal Statistical Office of Germany. – Wiesbaden, 2007. – Access mode : www.nachhaltigkeitsrat.de/fileadmin/user_upload.
7. **United Nations** Agenda 21 for Sustainable Development. – Rio de Janeiro, 1992. – Access mode : www.un.org/russian/conferen/wssd/agenda21.

Надійшла до редколегії 16. 08.12

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

АЛІМОВА Ольга Олексіївна,
аспірант Академії митної служби України
АРТЕМЕНКО Наталія Федорівна,
канд. наук держ. упр., зав. загального сектору
Департаменту кадрової політики Міністерства оборони України
БАШТАННИК Віталій Володимирович,
д-р наук держ. упр., доц., проф. каф. права та європ. інтеграції ДРІДУ НАДУ
БОНДАРЕНКО Євген Михайлович,
голов. спец. відділу гуманіт. розвитку та соц. комунікацій
ВОЛОШЕНЮК Людмила Володимирівна,
здобувач ДРІДУ НАДУ, заст. нач. КРУ в Дніпропетр. обл.
ГЛОТОВ Борис Борисович,
д-р філос. наук, проф., проф. каф. філософії, соціології держ. упр. ДРІДУ НАДУ
ГОНЧАРУК Наталія Трохимівна,
д-р наук держ. упр., проф., проф. каф. держ. упр. та місц. самоврядування ДРІДУ НАДУ
ДРЕШПАК Валерій Михайлович,
д-р наук держ. упр., доц., зав. каф. інформ. технологій та інформ. систем ДРІДУ НАДУ
ДУХОНЧЕНКО Анатолій Андрійович,
нач. інформ.-консультац. центру Голов. упр. праці та соц. захисту
населення Дніпропетр. облдержадміністрації
ЗЕМЛЯКОВ Юрій Олександрович,
здобувач ДРІДУ НАДУ
КАНДЗЮБА Сергій Павлович,
канд. техн. наук, доц. каф. інформ. технологій та інформ. систем ДРІДУ НАДУ
КАЛИТЮК Лілія Олександрівна,
нач. відділу метод. забезпечення соц. роботи
Дніпропетр. обл. центру соц. служб для сім'ї, дітей та молоді
КІРЄЄВА Ольга Борисівна,
канд. наук держ. упр., доц. каф. філософії, соціології держ. упр. ДРІДУ НАДУ
КИСЕЛЬОВА Леся Анатоліївна,
аспірант НАДУ
КОВАЛЕНКО Володимир Миколайович,
здобувач ХарРІ НАДУ
КОЗАЧЕНКО Наталя Миколаївна,
аспірант ДРІДУ НАДУ
КОЛЕСНИКОВ Борис Петрович,
д-р наук держ. упр., член-кореспондент Академії екон. наук, доц.,
проф. каф. фінансів ДонДУУ
КОПИТЬКО Ольга Олександрівна,
канд. техн. наук, доц. каф. менеджменту та упр. проектами ДРІДУ НАДУ
КРИНИЧНА Ірина Петрівна,
д-р наук держ. упр., доц., проф. каф. держ. упр. та місц. самоврядування ДРІДУ НАДУ
КУЛІК Галина Юріївна,
аспірант Академії митної служби України
ЛІТВІНОВ Олексій Володимирович,
канд. наук держ. упр., нач. відділу координації, маркетингу та моніторингу
наук. досліджень управління з наук. роботи ДРІДУ НАДУ
ЛІТВІНОВА Наталія Миколаївна,
зав. сектору контролю та управління якістю відділу адміністративної роботи
та управління якістю ДРІДУ НАДУ